

UCHWAŁA NR XLIII/997/2022
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ

z dnia 24 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia "Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2030 roku"

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 528) oraz art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, 1981.).

Rada Miejska
p o s t a n a w i a

§ 1. Przyjąć "Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2030 roku", w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej Uchwały.

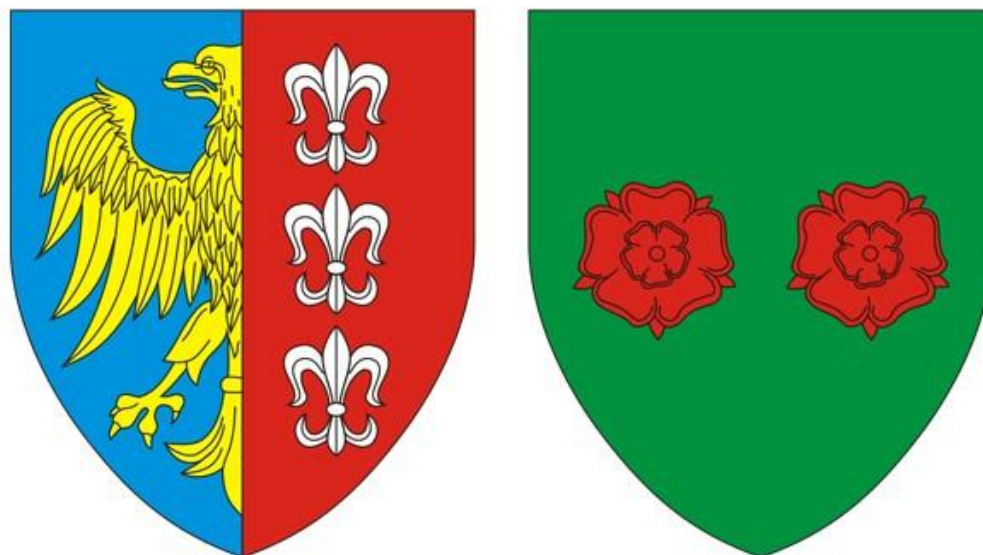
§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bielska-Białej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Dorota Piegzik-Izydorzyc

z dnia 24 marca 2022 r.

MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DO 2030 ROKU

BIELSKO-BIAŁA 2022

Spis treści

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I	5
Niepełnosprawność w świetle prawa	5
Dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych	6
ROZDZIAŁ II	6
Struktura demograficzna- niepełnosprawni mieszkańcy Bielska-Białej.....	6
Posiadane zasoby i realizowane działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej	11
Pomoc społeczna.....	12
Domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych	15
Rehabilitacja społeczna.....	16
Rehabilitacja zawodowa oraz aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	17
System ochrony zdrowia	18
Kultura	19
Sport i rekreacja	19
Szkolnictwo specjalne.....	20
Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.....	20
Publiczny transport zbiorowy	21
ROZDZIAŁ III Cele i zadania Programu	21
Podmioty realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych	26
Adresaci Programu.....	26
Źródła Finansowania.....	26

WSTĘP

Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych do 2030 roku jest kontynuacją wcześniej realizowanych miejskich programów na rzecz osób niepełnosprawnych określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej, ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych.

Zasadniczym celem programu jest stworzenie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Ważne jest wdrożenie takich rozwiązań, które zminimalizują skutki niepełnosprawności, umożliwiając zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia oraz wspomogą prowadzenie samodzielnego oraz niezależnego życia. Jednym z punktów programu, na które także trzeba zwrócić uwagę jest wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych określa, iż: „(...) osoby niepełnosprawne, to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi (...)”.

Powyższa definicja przedstawia niepełnosprawność jako zjawisko niejednorodne, wymagające takiego systemu wsparcia, który stworzy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom możliwość skorzystania z efektywnej pomocy, wypracowania warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej oraz wypracowania takich form pomocy, które są w pełni zindywidualizowane i dostosowane do aktualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.

Miejski Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych do 2030 roku jest spójny z takimi dokumentami jak:

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych przyjęta Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r.
- Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030
- Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
- Projekt Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2020-2030.

ROZDZIAŁ I

1. Niepełnosprawność w świetle prawa

Podstawowym aktem prawnym, który dotyczy osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dalej: „ustawa o rehabilitacji”). Przepisy tej ustawy wprowadzają legalną definicję osoby niepełnosprawnej, w stosunku do której przepisy tego aktu prawnego znajdują zastosowanie: osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy o rehabilitacji jest osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona jednym z następujących orzeczeń:

- o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

W Polskim systemie prawnym funkcjonują następujące systemy orzekania:

- 1) zaliczenie do jednego ze stopni niepełnosprawności – na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji,
- 2) orzekanie o niezdolności do pracy – na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”),
- 3) orzeczenie wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA na podstawie odrębnych przepisów dotyczących niezdolności do służby - Orzeczenia służb mundurowych (MON, MSWiA).

Na mocy ustawy o rehabilitacji funkcjonuje Biuro Pełnomocnika, które jest komórką organizacyjną Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W województwie śląskim działa Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, a jej główne zadania to:

1. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do: integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych.
2. opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. ocena realizacji programów,
4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Na terenie Miasta działa Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Bielska-Białej, która realizuje wyżej wymienione zadania na szczeblu powiatowym. Natomiast w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej funkcjonuje Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (ZOON), który realizuje zadania powiatu wynikające z ustawy o rehabilitacji. Zespół zajmuje się orzekaniem o niepełnosprawności osób do 16 roku życia, orzekaniem o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia, wydawaniem legitymacji dokumentującej

4

niepełnosprawność osobom niepełnosprawnym posiadającym ważne orzeczenie o niepełnosprawności – powyżej 16 roku życia, wydawanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność osobom niepełnosprawnym posiadającym ważne orzeczenie o niepełnosprawności - do 16 roku życia, wydawanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym posiadającym ważne orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, zawierające wskazanie do posiadania karty parkingowej, wydawanie kart parkingowych placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

2. Dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych.

Na podstawie danych statystycznych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. w Bielsku-Białej mieszkało ogółem 24 372 osób z niepełnosprawnościami (prawnie i biologicznie), które stanowiły 14% ludności. W grupie osób prawnie niepełnosprawnych niemal 26% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 40% z umiarkowanym, 29% z lekkim stopniem. Pozostałą część stanowiły osoby o niestalonym stopniu niepełnosprawności – 3% oraz osoby niepełnosprawne w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności – 3%. Wśród osób niepełnosprawnych biologicznie ich liczbę szacowano dla niepełnosprawności: 6% - całkowitej, 71% - umiarkowanej, 23% - dla poważnego ograniczenia sprawności. Mniejszy odsetek osób odnotowano zarówno w województwie śląskim (11,9 %) jak i kraju (12,2%). Wśród niepełnosprawnych w Bielsku-Białej większość stanowiły kobiety – 55,1 %, a mężczyźni – 44,9%.

ROZDZIAŁ II

1. Struktura demograficzna- niepełnosprawni mieszkańcy Bielska-Białej

Wśród niepełnosprawnych mieszkańców Bielska-Białej powyżej szesnastego roku życia, którzy zostali objęci orzeczeniami ZOON (Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności), w 2020 r. przeważały

kobiety, stanowiąc 53,9 % ogółu wnioskodawców, natomiast mężczyźni – 46,1% ogółu wnioskodawców (tabela nr 1).

Tabela nr 1. *Zbiorowość niepełnosprawnych mieszkańców miasta wnioskodawców ZOON w Bielsku-Białej w 2020 r. z podziałem na płeć* w

Zbiorowość niepełnosprawnych mieszkańców miasta wnioskodawców ZOON w Bielsku-Białej ze względu na płeć	Ogółem N= [2464]	
	L.B	%
Kobiety	1 329	53,9
Mężczyźni	1 135	46,1
Razem:	2464	100

5

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za rok 2020

Analizując statystykę niepełnosprawnych mieszkańców Bielska-Białej, nie możemy zapomnieć o dzieciach i młodzieży do 16 roku życia. Dane dotyczące podziału tej grupy na płeć przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. *Zbiorowość dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w Bielsku-Białej w 2020 r. a płeć.*

Zbiorowość niepełnosprawnych dzieci i młodzieży ze względu na płeć	Ogółem N=[280]	
	L.B	%
DZIEWCZĘTA	117	41,8
CHŁOPCY	163	58,2
RAZEM:	280	100

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za rok 2020

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli, możemy wywnioskować, że wśród najmłodszych niepełnosprawnych mieszkańców Bielska-Białej, którzy zostali objęci orzeczeniami ZOON w 2020 r. przeważali chłopcy – 58,2% ogółu tej zbiorowości, natomiast dziewczęta – 41,8%.

Wśród wszystkich niepełnosprawnych osób poniżej 16-go roku życia, najbardziej liczna była grupa dzieci, urodzonych w pierwszej i na początku drugiej dekady XXI wieku (w latach 2004-2012) – 46,8, %.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności

Ustawa o rehabilitacji określa następujące stopnie niepełnosprawności:

1. **znaczny stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
2. **umiarkowany stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
3. **lekki stopień niepełnosprawności** – określa osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Na podstawie danych, dotyczących orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wśród mieszkańców powyżej 16-go roku życia (tabela nr 4), możemy stwierdzić, że w 2020 r. najliczniej były

6

reprezentowane osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (42,2% ich ogółu), 34,3% - osoby z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności, natomiast najmniej liczną grupą okazali się niepełnosprawni z orzeczonym znacznym stopniem – 23,3%.

Poniżej przedstawione zostały dane rzeczowe dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia (tabela nr 4) oraz dla osób powyżej 16 roku życia (tabela nr 3) w latach 2019-2020:

Tabela nr 3.

l.p	Wyszczególnienie	2019	2020
1.	Ilość złożonych wniosków osób do 16 roku życia	280	276
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia	337	293
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	320	280
2.2	Orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	17	10
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	0	3
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	248	148

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za lata 2019 i 2020

Tabela nr 4.

l.p	Wyszczególnienie	2019	2020
1.	Ilość złożonych wniosków osób powyżej 16 roku życia	3.443	2.506
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	3.401	2.548
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	668	456
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1.458	1.176
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1.141	832
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	31	23
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	103	61
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych	1.665	1.060

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za lata 2019 i 2020

Przyczyny ubiegania się o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności

Główne przyczyny ubiegania się o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, pojawiające się wśród mieszkańców Bielska-Białej, zarówno dorosłych jak i dzieci i młodzieży, przedstawia tabela nr 5.

Analizując poniższe dane, najczęściej spotykanym powodem orzeczenia stopnia niepełnosprawności wśród mieszkańców powyżej 16-go roku życia było upośledzenie narządu ruchu – problem ten dotyczył 43,4% ogółu osób niepełnosprawnych. Pozostałe przyczyny to między innymi: choroby układu oddechowego i krążenia - 18,3%, choroby psychiczne – 13%, zaburzenia inne (np. schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, choroby zakaźne, zeszpecenia) – 5%, zaburzenia głosu, słuchu i mowy – 5%, choroby neurologiczne – 4,1%, choroby narządu wzroku – 3,6%, choroby układu pokarmowego – 3,3%. Natomiast wśród dzieci i młodzieży najczęściej spotykanym powodem orzeczenia niepełnosprawności były zaburzenia psychiczne – 16,8%. Do pozostałych przyczyn należą: całościowe zaburzenia rozwojowe – 15,7%, upośledzenie narządu ruchu – 14,3%, schorzenia inne – 11,7%, zaburzenia głosu, słuchu i mowy – 11,1%, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby narządu wzroku – 8,2%, upośledzenia umysłowe – 5,7%, choroby neurologiczne – 4,3%, epilepsja –

3,2%, czy choroby układu moczowo-płciowego i schorzenia układu pokarmowego – 0,4%.

Tabela nr 5. Główne dysfunkcje niepełnosprawnych wśród mieszkańców powyżej 16 roku życia oraz dzieci i młodzieży w 2020r.

Główna dysfunkcja niepełnosprawnych mieszkańców	Osoby powyżej 16 roku życia - Ogółem N=[2464]		Osoby do 16 roju życia - Ogółem N=[280]	
	L.B	%	L.B	%
Upośledzenia umysłowe (U)	34	1,4	16	5,7
Choroby psychiczne (P)	320	13	47	16,8
Zaburzenia głosu, mowy, słuchu (L)	125	5	31	11,1
Choroby narządu wzroku (O)	89	3,6	23	8,2
Upośledzenie narządu ruchu (R)	1069	43,4	40	14,3
Epilepsja (E)	33	1,3	9	3,2
Choroby układu oddechowego i krążenia (S)	450	18,3	23	8,2
Choroby układu pokarmowego (T)	81	3,3	1	0,4
Choroby neurologiczne (N)	100	4,1	12	4,3
Choroby układu moczowopłciowego (M)	32	1,3	1	0,4
Inne-schorzenia endokrynologiczne,	123	5	33	11,7

8

metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (I)				
Całościowe zaburzenia rozwojowe	8	0,3	44	15,7
Razem:	2464	100	280	100

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za 2020 r.

Poniżej została przedstawiona analiza poszczególnych przyczyn niepełnosprawności w ilości wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności (tabela nr 6).

- 01-U upośledzenia umysłowe,
- 02-P choroby psychiczne,
- 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O choroby narządu wzroku,
- 05-R upośledzenia narządu ruchu,

- 06-E epilepsja,
 07-S choroby układów oddechowych i krążenia,
 08-T choroby układu pokarmowego,
 09-M choroby układu moczowo-płciowego,
 10-N choroby neurologiczne,
 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Tabela nr 6. *Udział poszczególnych przyczyn niepełnosprawności w ilości wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności*

Osoby powyżej 16 roku życia										Osoby przed 16 rokiem życia		
symbol	znaczny			umiarkowany			lekki			2018	2019	2020
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020			
01-U	30	26	23	11	11	8	3	4	3	23	27	16
02-P	76	98	80	271	277	211	42	50	29	37	54	47
03-L	27	32	19	83	78	62	34	54	44	50	46	31
04-O	33	53	32	55	50	43	27	22	14	25	31	23
05-R	312	397	283	629	650	507	397	396	279	25	26	40
06-E	9	8	5	13	20	24	11	17	4	8	11	9
07-S	197	242	224	203	201	185	62	57	41	22	17	23
08-T	49	44	45	44	31	28	10	11	8	4	3	1
09-M	17	25	23	19	14	7	4	6	2	1	3	1
10-N	95	167	49	51	54	44	18	16	7	14	16	12

9

11-I	29	45	45	68	66	53	31	35	25	30	36	33
12-C	3	4	4	7	6	4	0	0	0	50	50	44
Razem	877	1141	832	1454	1458	1176	639	668	456	289	320	280

Źródło: Sprawozdanie z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności za lata 2018, 2019 i 2020

2. Posiadane zasoby i realizowane działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej

1) Pomoc społeczna

Zapewnienie dostępności pomocy społecznej jest ważnym elementem pomagania osobom niepełnosprawnym. Osoby niepełnosprawne i ich rodziny w znacznie większym stopniu, niż inni wymagają wsparcia w formie pracy socjalnej, która jest kluczowym świadczeniem, o charakterze niepieniężnym, a także pomocy w formie usługowej i finansowej, poradnictwa. Ważne jest by wspierać ich w taki sposób, by mogli przebywać w swoim miejscu zamieszkania. Niezbędne jest również zorganizowanie takiej pomocy, która pozwoliłaby usamodzielnąć się osobom niepełnosprawnym, a rodzaj pomocy i zakres wsparcia, powinny im umożliwiać samodzielne rozwiązywanie własnych problemów, przy jednoczesnym wsparciu specjalistów: psychologa, terapeuty czy pracownika socjalnego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wspiera potrzebujących, w tym także osoby niepełnosprawne poprzez m.in.: organizację usług opiekuńczych, organizowanie poradnictwa prawnego i psychologicznego, pracę socjalną.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy organizowanie i świadczenie **usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2020r. usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku ludzi samotnych, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy innych osób, a byli jej pozbawieni przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb usługobiorcy, związanych z jego prawidłowym funkcjonowaniem w miejscu zamieszkania. Usługi były przyznawane również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina nie mogła takiej pomocy zapewnić. Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunki zatrudnione w MOPS jak również podmioty zewnętrzne. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki tzn. realizację usług w godzinach nocnych, wieczornych a także w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania, poprawy stanu zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Pomoc ta zapewniła osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, należy organizowanie oraz świadczenie **specjalistycznych usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania osób z zaburzeniami psychicznymi. Przyznane świadczenie ma na celu nabycie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego

życia, a zwłaszcza: kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia oraz rehabilitacji, wspieranie, asystowanie w codziennych czynnościach.

Osoby niepełnosprawne, jak i opiekunowie ww. osób korzystają również ze świadczeń rodzinnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznawany jest osobie niepełnosprawnej w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia ww. osobie opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek ten przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w przypadku gdy niepełnosprawność powstała w wieku kończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Natomiast opiekunowie osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się o przyznanie:

a) dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego przyznawanego matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka lub osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

b) specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- nie podejmując zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

c) świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługującego:

- matce albo ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ośrodek realizuje Program „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” - edycja 2022 w ramach Funduszu Solidarnościowego. Celem działań jest objęcie osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności, mieszkańców miasta Bielska-Białej wsparciem asystenta osobistego.

Ponadto Miasto Bielsko-Biała zleca organizacji pozarządowej realizację zadania publicznego pn.:

„**Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami**” dla minimum 25 osób.

W celu realizacji zadań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin w MOPS pracuje **Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych**. Realizowane przez niego zadania ukierunkowane są na zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze społeczeństwem. W ramach realizowanych zadań zapewnione jest poradnictwo i pomoc osobom niepełnosprawnym w zwiększaniu udziału w życiu społecznym, poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków jakie przysługują wszystkim obywatelom.

Realizowany jest również program: „**Gielda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej**”. Celem głównym Programu jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym na rzecz osób potrzebujących, w tym pomoc osobom niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy.

Działaniem o charakterze informacyjnym jest prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej projekt pn.: „**Infokiosk dla osób niepełnosprawnych**”. W ramach niniejszego projektu powstała strona internetowa, na której znajdują się informacje dla osób niepełnosprawnych o następującej tematyce: aktualności, pomoc społeczna i wsparcie, zdrowie, rynek pracy i edukacja, kultura, sport i turystyka. Ponadto poprzez stronę można skorzystać z porady on-line

z jednym ze specjalistów tut. Ośrodka tj. Doradcą ds. Osób Niepełnosprawnych lub pracownikiem Działu Rehabilitacji Społecznej. Co więcej, dla mieszkańców miasta nie posiadających dostępu do

12

Internetu w budynku Urzędu Miejskiego zostało ustawione urządzenie (infokiosk) dostosowane do obsługi przez osoby niepełnosprawne, na ekranie którego wyświetlana jest ww. strona internetowa.

2) Domy Pomocy Społecznej i ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a której nie można było zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych, ma możliwość pobytu i całodobowej opieki w domu pomocy społecznej. Na terenie Miasta i w Gminie Bestwina funkcjonują następujące Domy Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych:

- **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Starszych** – zapewnia całodobową opiekę, pielęgnację i wyżywienie osobom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym fizycznie,
- **Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Córek Bożej Miłości** - przeznaczony jest dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.
- **Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny im. Św. Apa. Józefa Bilczewskiego** w Bestwieniu – przeznaczony jest dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Dla osób niepełnosprawnych przeznaczony jest również:

- **Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych** oraz
- **Dzienny Dom Senior** + prowadzone przez Miejski

Ośrodek Pomocy Społecznej.

Na terenie Miasta działa również: **Środowiskowy Dom Samopomocy PODKOWA** który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych niewymagających całodobowej opieki psychiatrycznej. Dom posiada **Filię** dla osób z chorobą otępienną i chorobą Alzheimerem oraz **Klub Samopomocy "Milusińscy"** przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi w tym niepełnosprawnością intelektualną.

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje „Centrum” **Środowiskowy Dom Samopomocy**, prowadzony przez powiat bielski, który jest placówką pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, które ukończyły obowiązek edukacyjny. Osoby korzystające z usług Domu uczestniczą w procesie rehabilitacji poprzez udział w terapii zajęciowej w różnorodnych pracowniach.

3) Rehabilitacja społeczna

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji, rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej obejmują działania zmierzające do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich otoczenia.

13

MOPS w Bielsku-Białej realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej określone między innymi w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, Rozporządzenia Ministra Pacy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

Do zadań powiatu, które są finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) należą:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów
- finansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych
- dofinansowanie osobom niepełnosprawnym zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej,
- tłumacz języka migowego.

Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd” - program realizowany przez MOPS. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program jest finansowany ze środków PFRON, a w 2020 r. obejmował pomoc finansową w następujących obszarach:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

14

4) Rehabilitacja zawodowa oraz aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji, rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu.

Zatrudnienie jest jednym z najważniejszych elementów integracji społecznej i przyczynia się do samodzielności i poprawy sytuacji ekonomicznej osób niepełnosprawnych, a także zapobiega zjawisku izolacji. W przypadku osób niepełnosprawnych wejście na rynek pracy i utrzymanie się na nim, wiąże się z dużymi trudnościami, ponieważ osoby niepełnosprawne są narażone w sposób szczególny na wykluczenie z rynku pracy. Niemniej jednak na podstawie danych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że większość osób niepełnosprawnych posiadała pracę – 58,9% wszystkich niepełnosprawnych.

Osoba posiadająca ustalony stopień niepełnosprawności, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) jako bezrobotna albo poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu, ma prawo do korzystania z pomocy oferowanej przez PUP określonej w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zadania realizowane przez PUP na rzecz osób niepełnosprawnych finansowane są z Funduszu Pracy, Funduszy Europejskich, a w zakresie rehabilitacji zawodowej z PFRON.

Warsztaty Terapii Zajęciowej - są placówkami stwarzającymi osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy, możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Na terenie Miasta działają 3 warsztaty:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej „PORT” prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „PORT”

2. Warsztat Terapii Zajęciowej „Jesteś potrzebny” prowadzony przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”
3. Warsztat Terapii Zajęciowej „Dworek” przy Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Bielsku-Białej

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ) to jedna z form prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego. Jest to rozwiązanie dostępne tylko dla organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności z osobami z orzecznym znacznym stopniem niepełnosprawności i działa w celach zarówno rehabilitacji zawodowej jak i społecznej osób niepełnosprawnych. Na terenie Miasta funkcjonuje Zakład Introligatorsko-Drukarski prowadzony przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki”.

Spółdzielnia Socjalna Synergia - powstała w wyniku współpracy i partnerstwa miasta Bielska-Białej oraz gminy Kozy po to, by reintegrować rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

15

głównie bezrobotnych i niepełnosprawnych, poprzez aktywizację zawodową i tworzenie miejsc pracy dla tych, którzy z różnych przyczyn nie mogą jej znaleźć na wolnym rynku.

5) System ochrony zdrowia

Osoby niepełnosprawne są szczególną grupą społeczną znajdującą się pod wyjątkową opieką prawną państwa, jednak napotykać na liczne problemy w dostępie do odpowiedniej opieki medycznej i rehabilitacji leczniczej. W związku z tym służby medyczne oraz społeczne nadal powinny skupiać się na zintegrowaniu oraz ukierunkowaniu swoich działań na jej usprawnieniu oraz wsparciu w zaakceptowaniu ograniczeń jakie wiąże ze sobą utrata sprawności fizycznej czy psychicznej. Efektywna i skuteczna pomoc medyczna jest podstawowym warunkiem równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Osoby niepełnosprawne mają takie same potrzeby dotyczące opieki zdrowotnej jak reszta społeczeństwa, jednak częściej cierpią z powodu nieodpowiedniego przygotowania placówek medycznych i pracowników służby zdrowia, częściej narażeni są na odmowę opieki medycznej oraz cierpią z powodu niewłaściwego podejścia ze strony służby zdrowia. Dlatego też dostępność wszystkich usług medycznych dla osób niepełnosprawnych jest ważnym celem, który przyczyni się do redukcji różnic w stanie zdrowia między pacjentami z niepełnosprawnością, a tymi w pełni sprawnymi. Ponadto, istotne jest usunięcie fizycznych barier dostępu do placówek medycznych, dostęp do informacji i sprzętu, przystępne koszty opieki medycznej, szkolenia pracowników służby

zdrowia w zakresie niepełnosprawności, włącznie z prawami pacjenta, a także inwestycja w takie usługi jak rehabilitacja.

Trudności z zapewnieniem dostępności opieki zdrowotnej zostały również zauważone przez Komitet Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ, który w 2018 r. wydał rekomendacje dla Polski po analizie pierwszego sprawozdania z realizacji postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

6) Kultura

Miejskie instytucje kultury i organizacje działające na terenie Miasta organizują i wspierają różnego rodzaju imprezy i spotkania dla osób niepełnosprawnych.

Teatr Polski nadal planuje kontynuację realizacji cyklu „Spektakle bez barier”, który dedykowany jest osobom z niepełnosprawnościami słuchu i wzroku, z tłumaczeniem na język migowy oraz audiodeskrypcją.

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki” (BSA) prowadzi programy edukacyjne i artystyczne dla dzieci i młodzieży będące w trudnej sytuacji życiowej, osób niepełnosprawnych, osób starszych oraz innych grup potrzebujących wsparcia.

Z kolei **Książnica Beskidzka** w sieci swoich placówek posiada Filię Integracyjną, która obsługuje czytelników niepełnosprawnych miasta i powiatu.

Natomiast **Galeria Bielska BWA** - celem galerii BWA na najbliższe lata jest stworzenie miejsca spotkań kulturalnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

16

Bielskie Centrum Kultury im. Marii Koterbskiej przekazuje bilety dla osób niewidomych zgodnie z zapotrzebowaniem. BCK również posiada bezpłatny wstęp dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Miejski Dom Kultury (MDK) – stale likwiduje bariery architektoniczne w poszczególnych placówkach, poprzez instalowanie w newralgicznych punktach i ciągach komunikacyjnych specjalistycznych poręczy, podjazdów przystosowanych wind, doposażenia placówek w schodolazy tak, aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły korzystać z pełnej oferty jaką oferuje Dom kultury.

7) Sport i rekreacja

Ruch jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowy rozwój człowieka, który stanowi nie tylko potrzebę biologiczną, ale też podstawę prawidłowego, zdrowego życia fizycznego i psychicznego. Ruch wpływa na podnoszenie kultury fizycznej i nabywanie odporności, korygowanie wad postawy oraz właściwą przemianę materii. Uprawianie sportu kształtuje charakter i buduje wytrwałość. Wychowanie fizyczne i sport jest ważnym i niezbędnym czynnikiem w rozwoju

osobowości, zdrowia i odporności organizmu. W przypadku osób niepełnosprawnych sport i inne przejawy aktywności fizycznej (turystyka, rekreacja) pełnią funkcje rewalidacyjną i rehabilitacyjną.

Promując aktywność osób niepełnosprawnych, na terenie Miasta działa **Bielsko – Biały Ośrodek Sportu i Rekreacji (BBOSiR)**. BBOSiR organizuje imprezy takie jak: Amatorska Liga Tenisa Stołowego, Turnieje Grand Prix Bielska-Białej, warsztaty tenisa stołowego dla dzieci.

8) Szkolnictwo specjalne

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się dla dzieci oraz uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie specjalne może być prowadzone w formie nauki odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych. O potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność mogą otrzymać dzieci: niesłyszące, słabosłyszące, niewidome, słabowidzące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, czyli wtedy, gdy u dziecka występuje więcej niż jedna z powyższych przyczyn, z których każda osobno kwalifikuje je do uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z tytułu niepełnosprawności.

Celem edukacji włączającej jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości

17

umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. Edukacja taka stawia za cel wyposażenie uczniów w kompetencje niezbędne do stworzenia w przyszłości włączającego społeczeństwa, czyli społeczeństwa, w którym osoby niezależnie od różnic m.in. w stanie zdrowia, sprawności, pochodzeniu, wyznaniu są pełnoprawnymi członkami społeczności, a ich różnorodność postrzegana jest jako cenny zasób rozwoju społecznego i cywilizacyjnego.

9) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Organizacje pozarządowe to wszelkie podmioty, nie będące organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej, które nie czerpią zysku z prowadzonej działalności.

18 listopada 2021r. Rada Miejska w Bielsku-Białej przyjęła „*Program współpracy Miasta Bielsko-*

Białej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok.”. Program określa w sposób szczegółowy cele i obszary współpracy, wyznacza priorytetowe zadania publiczne, a także formy i tryby ich realizacji, które mogą być zrealizowane przy wsparciu finansowym pochodzącym z budżetu Gminy Bielsko-Biała.

W Bielsku-Białej funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

10) Publiczny transport zbiorowy.

Organizator publicznego transportu zbiorowego, jakim jest miasto Bielsko-Biała, stale dąży do dostosowania przewozów pasażerskich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Autobusy Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego w Bielsku-Białej (MZK) są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych odpowiednio oznakowana piktogramami. MZK realizuje również usługi przewozu niepełnosprawnych dzieci i uczniów do przedszkoli, szkół i placówek oświatowych na terenie miasta, przy wykorzystaniu autobusów klasy MINI i busów wyposażonych m.in. w windę dla wózków inwalidzkich.

Ponadto MZK oferuje bezpłatne przejazdy na wszystkich liniach m.in. dla:

- osób całkowicie niezdolnych do pracy i samodzielnej egzystencji lub uznanych za niepełnosprawnych w stopniu znacznym (I grupa inwalidzka), wraz z towarzyszącym im w czasie podróży opiekunem
- osób niewidomych lub ociemniałych, wraz z towarzyszącym im w czasie podróży opiekunem - dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz dzieci i młodzież niepełnosprawna do lat 18 realizująca obowiązek szkolny lub nauki w innej formie, wraz z towarzyszącym im w czasie jazdy opiekunem.

ROZDZIAŁ III

1. Cele i zadania Programu.

Cel strategiczny: Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami. Cel

1

Ułatwianie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. **Zadania:**

- 1) Realizowanie usługi pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
- 2) Organizowanie szkoleń indywidualnych i grupowych mających na celu nabycie, zmianę lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych.
- 3) Organizowanie staży umożliwiających nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy na danym stanowisku lub zawodzie.
- 4) Kierowanie uprawnionych osób niepełnosprawnych na subsydiowane miejsca zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz na doposażone ze środków publicznych stanowiska pracy. 4) Organizowanie prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych, będących bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.
- 5) Przyznawanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
- 6) Wspieranie przedsiębiorców w tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez dokonywanie częściowego zwrotu kosztów związanych z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej oraz refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla kierowanego niepełnosprawnego.
- 7) Realizowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, finansowanych ze środków PFRON.
- 8) Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz przełamywanie negatywnego stereotypu.
- 9) Współpraca z innymi instytucjami, organizacjami oraz partnerami rynku pracy na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pośrednictwem pracy
 - liczba osób objętych poradnictwem zawodowym
 - liczba osób objętych szkoleniem
 - liczba osób podejmująca pracę w tym:
 - na otwartym rynku pracy (bez wsparcia finansowego ze strony PUP),
 - w ramach subsydiowanego zatrudnienia (prace interwencyjne, roboty publiczne, doposażone stanowiska pracy)
 - w ramach prac społecznie użytecznych
 - liczba osób podejmujących staż
- 19
- liczba osób które skorzystały z dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Cel 2

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym różnorodnych form wsparcia socjalnego umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym. **Zadania:**

- 1) Dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej z Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych.
- 2) Dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej (WTZ).
- 3) Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
- 4) Zapewnienie całodobowej opieki poprzez umieszczanie osób niepełnosprawnych w domach pomocy społecznej.
- 5) Rozwój wolontariatu działającego na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 6) Organizowanie grup wsparcia dla rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych.
- 7) Tworzenie zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych.

Wskaźniki:

- ilość osób które skorzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych MOPS-u
- liczba osób niepełnosprawnych umieszczonych w DPS-ach
- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób niepełnosprawnych
- liczba osób, które skorzystały ze wsparcia
- liczba zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych
- liczba osób niepełnosprawnych które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON lub środków własnych Miasta Bielsko-Biała - liczba osób które skorzystały z WTZ

Cel 3

Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz podnoszenie świadomości społecznej na kwestie związane z niepełnosprawnością. **Zadania:**

- 1) Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
 - 2) Tworzenie warunków umożliwiających korzystanie przez osoby niepełnosprawne z imprez kulturalnych i sportowych w mieście.
 - 3) Przyznawanie stypendium naukowego i sportowego osobom niepełnosprawnym, które osiągnęły znaczące wyniki w swoich dziedzinach.
 - 4) Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród osób niepełnosprawnych.
- 20
- 5) Upowszechnianie i aktualizowanie informacji o wszelkich formach pomocy dla osób niepełnosprawnych poprzez różne formy przekazu.

- 6) Informowanie o osiągnięciach i sukcesach osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego.
- 7) Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej szczególnie wśród dzieci i młodzieży w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów społecznych osób niepełnosprawnych.
- 8) Rozwój teleopieki.

Wskaźniki:

- liczba organizacji pozarządowych współpracujących z miastem w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
- liczba imprez kulturalnych i sportowych dofinansowanych i dostępnych dla osób niepełnosprawnych
 - liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano stypendium - liczba informatorów, ulotek itp.
- liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z doradztwa

Cel 4

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji oraz umożliwianie rozwijania ich zdolności intelektualnych i fizycznych. **Zadania:**

- 1) Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym korzystania z wszystkich form kształcenia i opieki określonych w ustawie o systemie oświaty w odpowiednich placówkach edukacyjnych.
- 2) Zapewnienie ciągłości kształcenia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej na wszystkich poziomach edukacji.
- 3) Zapewnienie nauczania indywidualnego dzieciom, które ze względu na stan zdrowia nie mogą uczęszczać do szkół ogólnodostępnych.
- 4) Objęcie uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół specjalnych, rewalidacją indywidualną.
- 5) Zapewnienie codziennego transportu uprawnionym uczniom niepełnosprawnym do szkoły i ze szkoły do domu.
- 6) Prowadzenie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej zajęć specjalistycznych dla dzieci z wadami postawy.
- 7) Diagnostowanie uczniów niepełnosprawnych w Poradniach Psychologiczno- Pedagogicznych, poprzez wydawanie orzeczeń.
- 8) Prowadzenie działań stymulujących rozwój małego dziecka.
- 9) Prowadzenie zajęć specjalistycznych: logopedycznych, psychologicznych, pedagogicznych z uczniami niepełnosprawnymi.

- 10) Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, które mają na celu kształtowanie wśród młodzieży właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
- 11) Prowadzenie terapii indywidualnej długoterminowej dla dzieci niepełnosprawnych budujące akceptację siebie i własne umiejętności społeczne.
- 12) Włączenie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych we wspomaganie procesu nauczania, wychowania oraz rewalidacji.

Wskaźniki:

- liczba dzieci niepełnosprawnej uczącej się w szkołach
- ilość wydawanych orzeczeń
- liczba dzieci korzystającej z zajęć
- liczba organizacji pozarządowych realizujących działania edukacyjne dofinansowane ze środków miasta.

Cel 5

Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Zadania:

- 1) Likwidowanie barier architektonicznych w budynkach jednostek organizacyjnych Miasta.
- 2) Likwidacja barier architektonicznych w trakcie realizacji przebudowy dróg,
- 3) Likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,
- 4) Budowa i przebudowa sygnalizacji świetlnej z uwzględnieniem montażu trzystopniowej sygnalizacji dźwiękowej.
- 5) Dostosowanie taboru komunikacyjnego oraz przystanków do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 6) Zakup i montaż na wybranych przystankach elektronicznych tablic wyświetlających informacje o czasie odjazdu autobusu. 7) Likwidacja barier transportowych
- 8) Konsultowanie z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych koncepcji gminnych projektów w zakresie likwidacji barier architektonicznych.

Wskaźniki:

- liczba miejsc zlikwidowanych barier architektonicznych
- liczba zakupionych pojazdów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych
- liczba elektronicznych tablic
- liczba użytkowanych środków transportu dostosowanych do potrzeb osób

Cel 6

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami **Zadania:**

- 1) Wspieranie opiekunów osób z niepełnosprawnościami - zwiększenie dostępności opieki wytchnieniowej
- 2) Aktywizacja i integracja społeczna osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki:

- 1) Liczba osób z niepełnosprawnościami, których opiekunowie zostali objęci opieką wytchnieniową
- 2) Liczba osób objętych wsparciem asystenta osoby niepełnosprawnej
- 3) Liczba uczestników przedsięwzięć w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami
- 4) Liczba przedsięwzięć w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

2. Podmioty realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych

- 1) Miejskie jednostki organizacyjne.
- 2) Podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego.
- 3) Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

3. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- osób niepełnosprawnych
- rodzin osób niepełnosprawnych
- jednostek organizacyjnych miasta
- instytucji oraz organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych
- pracodawców, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne.

4. Źródła finansowania

- 1) Budżet Miasta Bielska-Białej.

- 2) Budżet państwa.
- 3) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. 4)
Fundusze Unii Europejskiej.
- 5) Inne.